అనాశ్వాసిత

బంగారమ్మ తెల్లవారినప్పటినుండీ కిటికీలో తలపెట్టి చూస్తున్నది. రెండు స్టేషనులు దాటినా బట్లరు కాఫీ తీసుకొని రాలేదు. కాఫీ కొరకు ఎదురు చూడటములో ఎప్పుడో ఆమెకు కన్ను మలిగింది. పెట్టె ఖాళీగా కూడా ఉన్నది. కాళ్ళు చాపుకొని తలక్రింద చెయ్యి పెట్టుకొని పడుకున్నది.

ఆమెకు నిద్రలోకూడ అప్పుడప్పుడు కలుగుతూ వచ్చిన మెలకువలో - వేళకు కాఫీ అందలేదని తలనొప్పి జ్ఞాపకము చేస్తూ వచ్చింది రైలుకుదుపుకు కళ్ళు వాటంతట అవే మూతలు పడిపోతున్నాయి. రైలు ఎన్ని స్టేషనులు దాటి వచ్చిందో ఆమె గమనించలేదు. ఆమెకు మెలకువ వచ్చేటప్పటికి పెట్టె కొంత సందడిగా ఉన్నది. ప్రయాణీకుల మాటలు స్పష్టముగా వినబడుతున్నాయి.

"ఆమెకు వయసు ఎంత ఉంటుందను కుంటారు?"

"పాతికేళ్ళుఉంటాయేమో!"

"ఆఁ! అట్లా కనబడుతుంది గాని ఇంకా ఎక్కువే ఉంటాయని నా ఊహ."

"అవునులే. ఈ రోజుల్లో ప్రతివాళ్ళూ ముఖముమీద ముడతలు కనబడకుండాను-జుట్టు నెరవకుండాను జాగ్రత్త పడుతుంటే ఎదటివాళ్ళు ఏం తెలుసుకో గలుగుతారు?"

"మనము ఇంకో సంగతి గమనించాలి. ఈ కాలములో పదిహేనేళ్ళకే తల నెరసిన వాళ్లుకూడా ఉన్నారు. వాళ్ళ సంగతేమిటంటారు?"

అ సంభాషణ ఎవరిని గురించి అయినదీ ఆమెకు స్పష్టముకాలేదు. కాని ఇంకా ఏమీ చెప్పుకుంటారో నన్న కుతూహలము మాత్రము కలిగింది, నిద్రబోతున్నట్లుగా పడుకున్నది.

అంతలో బట్లరు వచ్చి పిలిచాడు ఆమె దిగ్గునలేచి కాఫీ అందుకున్నది. తలవంచుకునే చేతిసంచి తెరచి వక్కపలుకు నోట్లో వేసుకుంటూ తన తోడి ప్రయాణికులు నలుగురు ఉన్నట్లు గ్రహించుకున్నది. వాళ్ళల్లో ఒకాయన సూటు వేసుకున్నాడు. మిగతావాళ్ళు దేశీయ వేషధారణలో ఉన్నారు. ఆమె లేచి కూర్చోగానే వాళ్ళందరూ జాగ్రత్తగా సర్దుకొని పెద్ద మనుష్యులవలె - మర్యాదగా కూర్చున్నారు.

గాలి నిండుగాఉన్న సైకిలుటైరులాంటి తన దేహాన్ని ఆమె ఒకసారి తల యెత్తకుండా కలయజూసుకున్నది చేత బంగారు గాజుల కాంతి దేహకాంతులలో కలిసిపోతూ ఉండటాన్ని పదేపదే చూసుకొని మురిసిపోయింది. వయసును లక్ష్యము చేయని తన దేహదార్ఢ్యాన్ని బంగారమ్మ క్రీగంట గమనించుకున్నది. వెంటనే ఆమెకు ప్రయాణికుల సంభాషణ జ్ఞాపకము వచ్చి దేహము జలదరించింది. ఆమె దానిని పైకి కనబడనీయకుండా సర్దుకుంటూ కిటికీలో తలపెట్టుకొని చూడటము మొదలు పెట్టింది.

ఉదయము ఎనిమిదిగంటలు దాటుతున్నది. రైలు అతివేగముతో విసురుగా నడుస్తున్నది. బంగారమ్మ తోడి ప్రయాణికులు వాళ్ళలో వాళ్ళయినా మాట్లాడుకోకుండా - కదలకుండా - కూర్చున్నారు.

బంగారమ్మకు ఈ వాతావరణము అసిధారావ్రతములా కనిపించింది. ఆమె కెటూతోచక తోలుసంచీ తెరచి మరికొన్ని వక్కపలుకులను నోటి కందించుకుంటూ ఉండగా రైలు అకస్మాత్తుగా ఆగింది. చాలామంది ప్రయాణీకులు రైలు దిగి ఇంజనువైపు పరుగెత్తారు బంగారము పెట్టెలోంచి కూడా ఇద్దరు ప్రయాణికులు దిగివెళ్ళారు. మిగతా ఇద్దరూ ఆదుర్దాతో కిటికీలలో తలలుపెట్టి చూస్తున్నారు చూడటానికి వెళ్ళేవాళ్ళు వెళ్ళుతూ ఉంటే - చూసి వచ్చేవాళ్ళు వస్తున్నారు.

'పాపము చిన్నవయసుదే. తల బాగా చితికిపోయింది. వేషము చూస్తే పాటకజనములో మనిషిలా లేదు' అనుకుంటూ పోతున్నారు.

ఒకగంట తరువాత మృతదేహాన్ని తొలగించి రైలు కదలటానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ప్రయాణికులు ఎవరి స్థలాలలో వాళ్లు కూర్చున్నారు.

"పాపము! ఆ మనిషి ఎవరో ఎట్లా పడ్డదో-ఎందుకు పడ్డదో?" అన్నా

డొక ప్రయాణీకుడు. ఆయన ఆ దృశ్యము చూడటానికి స్వయముగా వెళ్ళకపోవటమువల్ల చూసినవాళ్ళను అడగటము మొదలు పెట్టాడు.

"ఆ ప్రశ్నలు మమ్మల్ని అడిగితే మాకేం తెలుస్తుంది? ఏదో వెళ్ళాము - అందరితో పాటు చూసివచ్చాము. తలంతా చితికిపోయింది" అన్నాడు వెళ్ళిచూసి వచ్చిన ఒకాయన.

"ఆ మనిషి వయసు ఎంత ఉంటుంది?" ఏవో కిటుకు తెలిసిన వాడివలె ప్రశ్నించాడు మొదటి ప్రయాణీకుడు.

"ఏమో! ఆడవాళ్ళ వయసు చప్పున చెప్పటము కష్టము, ఏమంత చిన్నదీ కాదు ఏమంత పెద్దదీ కాదు" తన మామూలు ధోరణిలో అంటూ తటాలున బంగారమ్మను చూసి నాలుక కొరుక్కున్నాడు.

ఈ సంగతి గ్రహించని మరొకాయన "పిల్లలు కూడా ఉన్నారుట. వాళ్ళను వదిలిపెట్టి రైలుక్రింద పడటానికి ఎంత ఇబ్బంది వచ్చిందో!" అన్నాడు.

వాళ్ళ సంభాషణ దానంతట అదే ఆగిపోయింది రైలు మరొక స్టేషనులో ఆగింది. అక్కడ ఇద్దరు స్త్రీలు ఎక్కారు. ఎక్కిన రెండునిమిషాలకే 'ఏ వూరు వెళ్ళుతున్నావ'న్నది ఒకావిడ బంగారమ్మను చూసి. బంగారమ్మ చెప్పింది.

"అక్కడ ఎవరున్నారు?"

"మా అమ్మాయి ఉన్నది" ఆ మనిషి ముఖము చూడకుండా ముభావముగా అన్నది బంగారమ్మ

"అయితే అమ్మాయి అక్కడ ఏంచేస్తున్నది? పెళ్ళయిందా?" ఎంతో అవసరము ఉన్నట్లుగా - బంగారమ్మ జవాబు ఇచ్చి తీరాలన్నట్లుగా - అడిగింది.

"మా అమ్మాయికి పిల్లవాడు. వాటి పుట్టిన రోజుకే నేను వెళ్ళుతున్నాను" జవాబు చెప్పటము ఇష్టము లేకపోయినా కనుబొమలు ముడివేసుకుంటూ జవాబిచ్చింది బంగారమ్మ.

అమె విస్మయపడి "మనుమడికి పుట్టినరోజా? మిమ్మల్ని చూసినవాళ్ళు

మీకు మనుమలు ఉన్నారంటే నమ్మరు'' తానేదో క్రొత్త విషయాన్ని తెలుసుకు న్నట్లు ముఖముపెట్టి, నవ్వుతూ అందరి ముఖాలవంకా చూసింది.

ఈ సంభాషణను శ్రద్ధగా ఆలకిస్తున్న మగ ప్రయాణికుల ముఖాలలో విస్మ యము కనబడ్డవి. వాళ్ళల్లో ఒకాయన 'నేను అప్పుడే అనుకున్నా. మీతో సూచ నగా అన్నాను కూడాను' అన్నట్లు అందరివంకా చూశాడు. మగ ప్రయాణికులలో అకస్మాత్తుగా మాటలులేవి సందడి ప్రారంభమైనది. మొదటినుండీ మాటలో ఉనికిలో వాళ్లు నిలుపుకొంటూ వచ్చిన గాంభీర్యము మర్యాద సడలిపోయింది. వాళ్ళలో వాళ్లు చౌకరకపు హాస్యముతో అతిగా సంభాషించుకోవటము మొదలు పెట్టారు. చదివివేసిన పత్రికలను అజాగ్రత్తగా పెట్టెలో దొర్లనిచ్చారు. ఈ మార్పును బంగారమ్మ గ్రహించటానికి ఎంతోసేపు పట్టలేదు. ఆమెకు ఇది రుచిం చక మనసులో వికారం పుట్టింది. ఒక విధమైన అసహ్యము కలిగింది.

ఇది జరిగిన తరువాత సరిగ్గా ఇరవై నిమిషాలపాటు ఆమె రైలులో కూర్చున్నది. స్టేషనురాకముందే సామానులన్నీ ఒకచోటికి చేర్చింది. రైలు ఆగ గానే దప్పున దిగిపోయి దూరముగా నిలబడ్డది. ఒక యువకుడు వచ్చి సామాను దింపించుకున్నాడు. రైలు కదులుతూ ఉండగా తోడి ప్రయాణికురాలు ''పిన్నిగారూ! ఆయన మీ అల్లుడా?'' అని గట్టిగా కేకవేసి అడిగింది. బంగారమ్మ ముక్కుచిట్లించి ముఖము ప్రక్కకు త్రిప్పుకున్నది.

వాకిటముందు బండి ఆగగానే కూతురు ఎదురుగావచ్చి తల్లిని లోపలికి తీసుకొని వెళ్ళింది. ఇంటినిండా బంధువులు కిటకిటలాడుతున్నారు. ఆడుకొంటున్న పిల్లవాటిని కూతురు ఎదురుగా తీసుకొని వచ్చింది. బంగారమ్మ వాటిని పలుకరించ కుండానే పెట్టెతీసి బిస్కట్లడబ్బా చేతికిచ్చింది. దాని నందుకొని పిల్లవాడు పరుగె త్తాలని చూశాడు. కూతురు పట్టుకొని ఆపి ''అమ్మమ్మరా వచ్చింది! అట్లా పారిపో తావేం?'' అని కోపము చేసింది.

బంగారమ్మ మనస్సు చురుక్కుమన్నది.

పరధ్యానముతో భోజనాలయిన తరువాత సాయంత్రము అయిదు గంటల వరకూ పడుకొన్నది. కాఫీ త్రాగుతూ ఉండగా కూతురువచ్చి దగ్గరగా కూర్చు న్నది. తెల్లవారితే పుట్టినరోజు పండుగ. పెద్ద విందు జరుగబోతున్నది. అతిథులు

ఎంతో మంది రావలసి ఉన్నది. వివరముగా తల్లితో చెప్పుతూ "మీఅల్లుడు చాలా సరదా పడుతున్నారమ్మా. పెద్ద ఎత్తులో దీనిని తలపెట్టారు. నా కేమీ తెలియటము లేదు. రేపటి సంగతంతా నీవే చూసుకోవాలి." అన్నది.

బంగారమ్మ విని ఊరుకున్నది. అంతలో పిల్లవాడు వచ్చాడు. ఉదయము ఇచ్చిన బిస్కట్లు తాను తినగా మిగిలినవి స్నేహితులకు పంచియిచ్చాడు. వాటిరుచి తెలుసుకున్న తరువాత అమ్మమ్మను మళ్ళీ మంచి చేసుకుందామని వచ్చాడు. పిల్లవాడు రాగానే తనతల్లి దగ్గర కూర్చుండ బెట్టుకుంటుందని కూతురు అనుకున్నది బంగారమ్మ ఆపైపే చూడలేదు. కూతురు ఊరుకోలేక "ఎందుకురా అమ్మమ్మ దగ్గరగా వచ్చి నిలబడ్డావు? మళ్ళీ బిస్కట్లు ఇస్తుందనుకున్నావా?" అని పిల్లవాడిని మందలించి "చూడవె అమ్మా! వీడి కొంటెతనము!" అని దగ్గరికి తీసుకున్నది.

బంగారమ్మ పొడినవ్వు నవ్వింది.

రాత్రి కూతురు అల్లుడితో అంటున్నది "మా అమ్మలో చాలా మార్పు వచ్చిందండీ. ఎవరితోనూ మాట్లాడకుండా ముభావముగా ఉంటున్నది. మధ్యాహ్నము నేను ఎంతోసేపు దగ్గర కూర్చుని రేపటి ఏర్పాట్లను గురించి అడిగితే ఒకదానికైనా సమాధానము యివ్వలేదు."

"అంత యింట్లో ఒక్కతీ ఉండలేక దిగులు పడిపోయినట్లుంది. పోనీ మనదగ్గరే ఉండిపొమ్మను" అన్నాడు అల్లుడు.

ప్రయాణపు బడలికలో ఉండి కూడా బంగారమ్మ ఈ మాటలను శ్రద్ధగా ఆలకించింది

మరునాడు బంగారమ్మ లేని ఉత్సాహాన్ని తెచ్చుకొని ఏర్పాట్లన్నీ స్వయముగా చేసింది. పిల్లవాడికి తాను తెచ్చిన బహుమతులన్నీ ఇచ్చింది. కూతురు చూస్తూ ఉండగా పిల్లవాడిని దగ్గరికి తీసుకున్నది.

బంగారమ్మకు ఈ కూతురితరువాత సంతానము లేకపోవటమువల్లనూ - ఉన్నపిల్ల కాస్తా అత్తవారింటికి వెళ్ళిపోవటము చేతనూ - దంపతులు ఇద్దరే ఉండవలసి వచ్చింది చూసేవాళ్ళకు ఆ దంపతులు కొత్తగా గృహస్థాశ్రమములో ప్రవేశించినట్లనిపించేది. మాతృధర్మము దైహికముగా గాని, మానసికముగా గాని,

ఆమె నెక్కువ వత్తిడి చేయలేదు అందుకు పెనిమిటి ఉద్యోగరీత్యా ఏడాదికొక ఊరు తిరగటము కూడా అనువైంది. ఎక్కడికి వెళ్ళినా 'ఆమె ఎట్లా ఉన్నదో చూడు' అని అందరూ అంటుంటే ఆమెకు మరీమరీ వినాలనిపించేది. ఆ మాటలు ఆమె కెంతో ఉత్సాహాన్ని ఇచ్చేవి. తరువాత ఆమె విధంతువైనా ఆ దుఃఖభారము వల్ల ఈ భావాలు అంతరించిపోలేదు. అందునుంచి ఆమె తన అలంకారాలన్నీ తీసివేయలేదు: ఆకారము వికారముగాలేదు.

బంగారమ్మ మేలైన సరంగు జార్జెటుచీరె కట్టుకున్నది అతిథులను లోపలికి ఆహ్వానిస్తూ - వాళ్ళలో మాట్లాడుతూ - చాలా ఉత్సాహముతో తిరిగింది. అందరూ పిల్లవాడిని బహూకరించి దీవించారు. విందు సక్రమంగా జరిగింది. అతిథులందరూ వెళ్ళటము మొదలుపెట్టారు. వెళ్ళుతూ ఒకావిడ ''మీ అమ్మగారు వస్తారని చెప్పి తిరే - వచ్చారా :'' అని కూతురిని అడిగింది.

కూతురు తల్లిని అందరికీ పరిచయము చేసింది.

''మీరేనా పిల్లవాడి అమ్మమ్మ! ఇంకా ఎవరో ననుకుంటున్నాను సుమా! మనుమడు అచ్చు మీ పోలికే. మీరు ఏమీ అనుకోకండేం? మీకు మనుమడు ఉండవచ్చునన్న ఊహా అయినా మాకు తట్టలేదు'' అన్నారు ఇద్దరు ముగ్గురు ఆశ్చర్యపడుతూ.

కూతురు నవ్వింది. వాళ్ళ కెంత ఆశ్చర్యము కలిగిందో బంగారమ్మ మన సంత క్రుంగిపోయింది. హృదయ మెంతో భారమనిపించింది

రాత్రి భోజనాలైన తరువాత బంగారమ్మ చల్లగాలికి ఒంటరిగా వెళ్ళి కూర్చున్నది. ఆమెను వెదకుతూ అల్లుడి తల్లి దండ్రులు కూడా అక్కడికే వెళ్ళి కూర్చున్నారు. పగటివిందు విశేషాలు మాట్లాడు కుంటున్నారు.

పిల్లవాడు అక్కడికి తప్పటడుగులు వేస్తూ ఒక పెద్ద జపాను బొమ్మను ఎత్తుకొని వచ్చాడు. వచ్చీరానిమాటలు మాట్లాడుతూ ఎదురుగా నిలబడ్డాడు.

బంగారమ్మకు వాడిని చూడగానే ముద్దని పించింది. ప్రేమతో వాడివంక చూసింది. దగ్గరికి రమ్మని చేతులు చాపింది.

అంతలో తాతగారు "అబ్బాయీ! ఆ బొమ్మ నా కిస్తావురా?" అన్నారు.

"నీ కియ్యను. అమ్మమ్మ కిస్తా" నన్నాడు.

ఏపురుగో కుట్టినట్టుగా - చాచిన చేతులను బంగారమ్మ చప్పున వెనుకకు లాగుకొన్నది.

మరునాడు బంధువులందరూ వెళ్ళారు. బంగారమ్మను కూతురు వెళ్ళనివ్వ లేదు.

అంత వైభవముగా పుట్టినరోజు జరిగిన వారానికే పిల్లవాడికి పెద్దజ్వరము వచ్చింది. నాలుగు దినాలయినా తిరుగుముఖము కాలేదు. డాక్టరు మందు ఇస్తు న్నాడు. కూతురూ అల్లుడూ చాలా భయపడిపోయారు. ఒకరాత్రి పిల్లవాడకి మరీ ఎక్కువ చేసింది. పిల్లవాడి తల్లిని సమాధానపరచటము చాలా కష్టమైపోయింది కూతురు పడుతున్న బాధకు బంగారమ్మ తల్లడిల్లిపోయింది. కూతురిని ఓదార్చా లని-తన హృదయానికి హత్తుకోవాలనీ ఆమెమనసు ఆరాటపడ్డది. తీరా గది ముంద రికి వచ్చేసరికి పిల్లవాడు 'అమ్మమ్మా ?' అని పిలిచిన పిలుపు వినబడ్డది. ఎవరో తనను తరిమివేసినట్లుగా బంగారమ్మ ఆ గదిలోనుంచి పరుగెత్తింది. కూతురు గది దాటి ఇవతలికి వచ్చిన తరువాత బంగారమ్మ ఆమెను కౌగిలించుకొని ఏడ్చింది. తన కూతురు కంటినిండా నిద్రపోయి-కడుపునిండా అన్నముతిని వారముదినాలు కావ చ్చింది ! బంగారమ్మకు దుఃఖము పొంగుకుంటూ వచ్చింది.

ఆ రాత్రి డాక్టరు పిల్లవాడిని చూడటానికి వచ్చి "పిల్లవాడిదగ్గర తల్లిని ఎప్పుడూ ఉండనీయకండి. అట్లా ఉంటే ఆమె కేదయినా జబ్బుచేస్తుంది"అన్నాడు.

కూతురు పడుతున్న ఆవేదనను బంగారమ్మ చూడలేక పోయింది. మనసు చిక్కబట్టుకొని పిల్లవాడిదగ్గర కూర్చున్నది. పిల్లవాడు కళ్ళుమూసుకొని పడు కున్నాడు. మందువేళయింది. లేపి ఇవ్వటము మంచిదా-కాదా అని మందు సీసా చేతబట్టుకొని ఆలోచిస్తూ గడియారమువంక చూస్తున్నది.

"అమ్మమ్మా !" పిల్లవాడు హీనస్వరముతో పిలిచాడు. బంగారమ్మ మన సులో ముళ్లకంప మెదలినట్లయింది.

వచ్చినప్పటినుండీ పిల్లవాడు ఆ చిన్న ఎర్రటి పెదవులతో తేనెలొలికిస్తూ మాట్లాడుతూ ఉంటే ఆమెకు హృదయంగమముగానే ఉన్నది. కూతురు ఆ పిల్లవాడిని చూసుకొని మురుస్తుంటే ఆమె హృదయములో ఆనందము వెల్లువలై పారేది. తన పెనిమిటి దురదృష్టవశముచేత ఈ ఆనందాన్ని అనుభవించలేక పోయినాడు. తాను చూపి ఆనందిస్తున్నది. కాని ఆ పిలుపు- 'అమ్మమ్మా !' అన్న ఆ పిలుపు-ఆమె గుండెలో చిచ్చుపెట్టిన ట్లవుతున్నది. మనుమలను ఎత్తుకోటాన్ని అందరూ ఎంతో అదృష్టముగా ఎంచుకుంటారు; కాని ఆ భావము బంగారమ్మ ఎదలో జ్వాలను రెచ్చగొడుతున్నది. పిల్లవాడు మళ్ళీ 'అమ్మమ్మా !' అన్నాడు. జాలిగొలిపేటట్టుగా చూస్తూ.

బంగారమ్మ అదిరిపడి తన దేహాన్ని క్రిందినుంచి మీదివరకూ ఒక్కసారి చూసుకున్నది. పిల్లవాడు పిలిచే ప్రతి పిలుపులోనూ ఆమె దేహదార్ఢ్యన్నీ యౌవనాన్నీ నశింపచేసే శక్తి ఉన్నట్టుగా ఆమెకు తోచనారంభించింది. పటిష్ఠముగా ఉన్న ఆమె దేహము ముడుతలుపడి. నరములు పైకితేలినట్లే - నిండుగాఉన్న ఆమె చెంపలు గుంటలుపడినట్లే-గట్టిగా తెల్లగా ఉన్న పళ్ళన్నీ ఊడిపోయి నోరు బోసిపోయినట్లే-నల్లగా నిగనిగలాడే ఆమెకురులు నెరసినట్లే- తిన్నగా ఉన్న వెన్ను వంగిపోయినట్లే-భావపరంపర ఆమె మనసులో దొరలిపోయింది. చేతినరాలు పట్టు తప్పి మందుసీసా చేతిలోనుంచి జారి నేలమీద పడ్డది.

ఆ చప్పుడు విని అదిరిపడి కూతురూ అల్లుడూ పరుగెత్తుకొని వచ్చారు. బంగారమ్మ దేహము వణకుతూ ఉండగా చూసి కూతురు తల్లిని బైటికి తీసుకొని వచ్చింది.

రెండుదినాల తరువాత పిల్లవాడికి కాస్త నెమ్మదించింది. కూతురూ అల్లుడూ మామూలుగా మాట్లాడుకుంటూ ఉదయపువేళ పిల్లవాడి మంచముదగ్గర కూర్చున్నారు. 'తల్లి కాఫీ తీసుకొని వస్తుందిగదా' అని కూతురు ఎదురుచూస్తున్నది. ఎనిమిది గంటలు దాటింది కూతురులేచి తల్లిని పిలుస్తూ ఇల్లంతా వెదకింది. తల్లి పడుకునే గదిలోకి వెళ్ళిచూడగా బల్లమీద ఉత్తరము పెట్టి ఉన్నది.

అమ్మాయీ !

మిమ్మల్ని నిద్రనుంచి లేపటమెందుకని మీకు చెప్పకుండానే వెళ్ళిపోతున్నాను. సంసారములో ఉన్న బంధాలమీద విరక్తి కలిగింది. వైద్యాలయములో

నర్సుగా ఉండాలని ఎంతకాలమునుంచో నాకుకోరిక. నేను వేరే విల్లు వ్రాయనవసరంలేదు. నీ కొడుకే నా ఆస్తికి సర్వాధికారి బంగారమ్మ."

ఉత్తరము చదువుకొని "మా అమ్మకు బొత్తిగా ధైర్యములేదు" అన్నది కూతురు కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ పెనిమిటితో.

(1958 లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీవారి సంకలనము కథామంజూషలో చేర్చబడినది)